

DAVIA

2 Lei

Redacția și administrația:
Timișoara I.
 Str. Lonovici No. 2

Telefon:
 Redacția și administrația 16-00
 Tipografia 14-69

1642
 On. Biblioteca
 Palatul Cultural

Arad

an: 600 lei, pe 6 luni: 300 lei.
 Pentru autorități, notari și țărani 500 lei.

Apare sub egida
 „Astei Bănățene“

graniței de Vest

Pentru autorități și instituții: 1000 lei.
 Pentru întreprinderi: 2000 lei.

Eterna problemă a educației tineretului

Din nou se discută la noi problema educației tineretului. Ne amintim, cum în anul trecut presa bucureșteană începuse o ancheta în lumea mare românească, invitându-o să se pronunțe asupra educației tineretului. Toți cei chemați s-au pronunțat, și-au emis păreri și cunoștințele, dar problema a rămas tot problemă, *ex-novo* a devenit regim, un regim stabil al tineretului. De unde și nevoia, ca aceasta chestiune să fie luată din nou în discuție.

De când, însă, aceasta problemă își cere rezolvarea, fără ca să se fi rezolvat astăzi nici ieri, la noi sau aiurea! Istoria pedagogiei cuprinde toate definițiile, — definițiuni care pretind să fie soluțiuni — ale educației tineretului. În celebrele scrieri ale lui Platon și Aristotel există capitole întregi despre tineretul în repul și în viața lor utopice, imposibil de realizat. Și mai energic, mai practic s-au dat soluțiuni în gândirea solidă a romanilor. Cicero are un tratat dedicat acestei probleme. Evul mediu nu a neglijat problema. Mai încoace Rousseau, în sec. al XVIII-lea, scrie faimosul său tratat „Emile“ închinat acestei chestiuni. Marii pedagogi, cu Pestalozzi în frunte, au dat soluțiuni practice problemei. Și așa la infinit. Materialiștii cer o schimbare totală a societății, cer o societate perfectă în care copilul va deveni și el cu timpul om perfect. Alții, sprijinindu-se pe cercetări biologice, cred că un copil, ca să devină om perfect, trebuie să fie eliberat de o ereditate încărcată. Cu un cuvânt — câte secole atâtea soluțiuni, câte capete atâtea răspunsuri. Dacă și astăzi chestiunea e în discuție — înseamnă că ea nu s'a rezolvat conform cu idealul cel mai just al unei tinerimi educate bine și solid.

Crestinismul a dat cel mai bun răspuns. Copilul capătă prin taina botezului și a mirongerii har dela Dumnezeu, ca să ajungă creștin perfect. Adică — numai copilul, care este sortit perfectiunii creștine, numai acela este predestinat să fie bărbat desăvârșit. *Intr'o societate perfect creștină, nu e nevoie de o altă pedagogie decât învățătura și viața creștină.* Asta e rezolvarea problemei, și o altă nu este posibilă, nu este dorită. Așa încât, tineretul trebuie crescut în sens creștin de către creștini. Dacă educatorii nu sunt creștini buni, creștini după evanghelie, creștini cu fapta, cu toată viața lor — zadarnice sunt toate pedagogiile din lume și nu fac lucrăvă cei mai buni educatori. Problema educației tineretului este, deci, o problemă religioasă. *Practic, educație înseamnă pilduire.* Copilul reproduce viața părinților săi. Viața copilului este viața părinților săi. Fără multă filozofare, țăranul nostru a spus vorba înțeleaptă: poama nu cade departe de rădăcina pomului. Din părinți hoți nu pot săi copii cinstiți — în general. Excepțiile aici nu dovedesc nimic. Din creștini perfecți nu pot săi copii creștinește imperfecti. Din părinți betivi nu poate săi un organism psihomoral sănătos. *Noi, cei în vârstă, rezolvăm problema educației prin viața noastră.* Cum

Pedepsirea sabotajului

Sabotajul în timp de război e cea mai înfiorătoare crimă adusă țării. Atunci când întreaga națiune e încordată pentru menținerea unei stări sufletești sănătoase, când fiecare din oamenii de bine se încurajează unii pe alții, suferă răbdători asprimea vremii unii alături de alții, vine în mijlocul acestei unanime vointe de bine național omul odios, sufletul negru, pânditorul din întunec să profite de moment și să câștige hoștește din foamea, din mizeria, din lipsurile și din suferințele națiunii. Ce pedeapsă poate fi prea mare pentru astfel de primejdioase elemente ale societății? Ei strică armonia vieții sociale în momente când toată lumea are nevoie de încredere în Stat ca putere socială. Prin urmare acești criminali, saboterii, oamenii care ascund alimentele ori articolele de primă necesitate pentru viață, pentru a le face să fie cerute de publicu flămând și gol și a-l obliga să plătească prețuri peste puterile de câștig, — sunt inși careucid sufletul națiunii. Iau dela gura copiilor posibilitatea unei înghițituri de lant; iau din mâna muncitorului o bucată de pâine; fură din inimă poporul dragostea pentru țară;

sunt mai miși decât cel de pe urmă tâlhar; se îmbogățesc; își bat joc de chinurile mulțimii flămânde; aduc pe pământ grozăviile foamei și îl mai rabdă sufletul să trăiască! Iată ce înseamnă un saboter. El poate fi peste tot: e țăran, dacă vinde cu 1300 lei găscă grasă, e negustor dacă vinde cu 2500 lei perechea de ghete. Orice ar fi e un tâlhar!

Vinovați sunt în mare măsură și cei ce cumpără. Nu-i rușine să umbli căpșit. Renunțați la proviziile pe care vi le faceți, voi toți care aveți, de bine de rău, bani. Gândiți-vă câți copii ai săracimii se culcă în fiecare seară flămânzi? Nu

vă sfășie inima suferința lor?

Mareșalul Ion Antonescu, suferă alături de fiecare îndurerat al țării. Face tot ce omeneste e posibil pentru alinarea durerilor tuturor. Trăiți așa cum trăiește marele nostru Conducător, pentru ca să se curme odată nedreptatea din Țara aceasta. Denunțați pe saboteri, pe cei care vând pe prețuri înafară de lege; ascultați statul Mareșalului Antonescu, mântuitorul țării noastre.

Fiecare saboter trebuie pedepsit ca pe un criminal.

GRIGORE BUGARIN

Grave incidente între japonezi și ruși

ROMA, 28. (Rador) AGENȚIA STEFANI SEMNELEAZA ȘTIREA DATA DE AGENȚIA OFICIOASĂ SOVIETICĂ, DUPĂ CARE UN INCIDENT S'AR FI PRODUS ÎNTRE SOL-

DATA RUȘI ȘI JAPONEZI LA FRONTIERA MANCIUREI S'AR FI ÎNREGISTRAT — RĂNȚI DE AMBELI PARTI.

Duă Odessa

Moscova

puternic baricadată

În ultimul moment capitala va fi aruncată în aer

Ber.ln, 28 (Rador). — Pregătirile pentru distrugerea Moscovei continuă metodic. Din cercurile militare agenția

DNB află că fiecare casă din capitala sovietică a fost transformată într'o cotă. Un ordin dat de apărarea Moscovei ar-

tă că nimicirea se va executa prin aruncarea în aer, incendierea și distrugerea tuturor obiectelor în chestiune.

Materialul necesar pentru aruncarea în aer și distrugere, precum și dinamita, petrolul, paiele și chibriturile au fost împărțite celor cari au misiunea să asigure distrugerea.

MUZICA ÎN LOC DE BOMBE?

Roma, 28 (Rador). — Printre încercările propagandei britanice de a prezenta situația dela Moscova ca favorabilă, trebuie subliniată știrea difuzată de Londra că sezonul de concert se va deschide regulat Sâmbăta viitoare și că numărul locurilor reținute dinainte constituie un record.

Falsa candoare cu care este dată această informație, nu poate înșela pe nimeni căci este evident că bolșevicii ar avea nevoie de o muzică cu totul diferită sore a opune concertului dat la Moscova de bombe Stukasurilor și de ghiulele tunurilor grele germane.

Pomenirea eroilor din războiul sfânt

Parastas la biserici și pelerinaj la cimitir

București, 28. (Rador). — Astăzi la orele 11,30 a avut loc la cimitirul militar Ghencea un parastas pentru pomenirea eroilor din războiul sfânt.

Au luat parte d-nii generali Pantazi, subsecretar de stat al aerului, general Cociu, comandantul pieții București, școlile, detașamentele militare și un număr public.

Slujbe religioase s'au oficiat la toate bisericile din Capitală și din țară.

Timișoara, 28. — La Timișoara s'a oficiat la toate bisericile un Te-Deum pentru pomenirea eroilor morți în războiul împotriva bolșevismului, la care au luat parte autoritățile orașului, reprezentanții armatei, școlile și un număr public. În același timp a avut loc un pios pelerinaj la cimitirul eroilor din cetate. Publicul, într'o impresionantă reculegere a arătat că participă din tot sufletul la clipele înălțătoare, cari au fost trăite.

suntem noi — așa va fi și generația, care ne urmează. A educa tineretul înseamnă a ne desăvârși personal în fața lor. Nu putem cere moralitate tineretului, noi fiind imorali. Nu putem preda tineretului matematică înaltă,

dacă nu stăpânim desăvârșit măcar tabla înmulțirii...

Așa dar, să ne desăvârșim în creștinătate practică și din ce în ce mai adâncă și atunci — în chipul cel mai firesc copiii și tinerii vor deveni și ei cre-

știni buni. Mai mult nu e nevoie, pentru că nu ne cere nici Dumnezeu să-L întrecem în perfecțiune.

Problema tineretului este o problemă de pilduire creștină din partea generațiilor vârstnice.

CRONICA DRAMATICĂ

DE: AUREL BUTEANU

„DARIA” DRAMĂ ÎN 4 ACTE DE LUCIAN BLAGA

La pornirea acestei rubrici ne-am dat seama că rolul nostru de cronicar dramatic în Timișoara nu se poate desfășura în limitele agreabile care sunt proprii cronicarilor din capitală. Publicul încă nefamiliarizat cu teatrul are dreptul să ne pretindă nu numai o judecată relativă la spectacolul în sine, desfășurat pe scena teatrului local, ci — mai ales la piesele grele — o îndrumare, o explicație, o inițiere. Cea de a treia premieră a Teatrului Național, drama „Daria” de Lucian Blaga a fost primită cu oarecare surprindere de publicul local. Este nelindos, că după Vlaicu Vodă și comediile lui Caragiale, dar mai ales după Năzdrăvăniile Divorțului, comedia ușoară introdusă în program ca umplutură, o piesă de Blaga șochează chiar un public mai puțin amorf, decât cel timișorean. (Vorbind de majoritatea publicului!)

Lumea știe că d. Lucian Blaga a fost ministru și ministru plenipotențiar, că e membru al Academiei Române, că e profesor universitar, că e filosof, că e poet și știe că a scris piese de teatru... Toate aceste titluri așa de respectabile, îi creează dlui Lucian Blaga o altă imagine în ochii marului public decât aceea care acoperă just personalitatea sa literară. Dacă s'ar fi făcut în sală o anchetă printre spectatorii cari nu au citit nimic de Blaga — și, erau destui! — s'ar fi primit răspunsul că d. Blaga e un scriitor tradiționalist, cam în genul lui Vasile Alexandri, pe care îl continuă direct. Lumea multă venită la premieră, și stalurile goale dela al doilea spectacol dovedesc că publicul nu s'a așteptat ca personajul acela grav și important pe care îl cunoștea din titluri și demnități, să se dedea la acte atât de temerare, ca acela de a scrie și a reprezenta o piesă atât de puțin comună și atât de stranie ca „Daria”. Desigur programul teatrului care în loc să dea spectatorilor elemente inițiale pentru a înțelege piesa, se mulțumește a face un foarte prozaic și șters rezumat al acțiunii exterioare a piesei, a contribuit la prelungirea fluxiei în care se găsea publicul venit la premieră.

Odată cortina ridicată, bravii noștri conștățeni, cari fecventează cu atât de entuziasm teatrul românesc, cari cu atât de sald sentiment se atasează la acțiunea a-cestui focar de cultură românească, au rămas — în cel mai bun caz — nedumeriți de ceea ce li se înfățișa. Nu este deloc în gândul nostru să blămăm conducerea teatrului pe motivul că a reprezentat aci piesa dlui Lucian Blaga. Dar ne permitem să spunem că în însăși interesul menținerii gustului publicului local de a veni la teatru, spectacolul trebuia precedat de o amplă pregătire a publicului, de o campanie de lămurire și explicație a piesei și a teatrului pe care ea îl reprezintă. Ar fi fost o acțiune utilă și publicului, și autorului și teatrului.

AUTORUL

Trebuia să se spună publicului — mai pe larg decât o putem noi face în acest loc — că d. Lucian Blaga este un mare poet ardelen, care a debutat imediat după unire în două volume de o surprinzătoare nouitate: Poemele Luminii, versuri; și Pietre pentru templul meu, cugetări. Au apărut apoi Pașii profetului, tot versuri Zamoixe poem dramatic, în marea trecere, versuri, Tulburarea apelor, dramă, ca să urmeze alte volume de versuri, de estetică, esuri și captivante și poetice cărți prin cari se fundamentează un sistem filosofic românesc. Preocuparea pur poetică și concentrarea speculativă nu l-au reținut însă pe Lucian Blaga dela continuarea încercărilor teatrale începute prin bucățile citate. Daa ne-a dat în domeniul acesta: „Cruciada Copiilor”, „Fapta”, „Inviere”, „Mesterul Manole”, „Avram Iancu” și „Daria”, tot atâtea piese de ținută și factură nouă, expresioniste, dacă vreți să le etichetăm cu numele curentului în care se integrează.

EXPRESSIONISMUL

Încă dela sfârșitul secolului trecut oa-

menii de teatru și criticii au început să constate că teatrul elaborat prin strădanii de peste trei secole începe să se perimeze. Nevoia unei reforme se simțea tot mai mult și reformatori de divers calibru au început să apară, încercând să înlocască jocul de scenă, regia, ba chiar lumea și preocupările dramaturgiei. Teatrul „clasic” născut sub influența umanismului Renașterii nu mai satisfăcea spiritele de elită. Însăși caracterul fundamental, esențial al teatrului de artă în fața de public, a început să fie considerat ca o vină, ca un element ne-artistic. S'a spus: opera teatrală este personală. E tot atât de personală ca o poemă lirică, ca un sonet, ca o confesiune. „Ermetismul” s'a înstăpânit și în teatru. Autorii au început să renunțe la metodele clasice a înfățișării de tipuri sau caractere, mulțumindu-se a arăta un aspect fundamental al personajului; s'a trecut dela amănunt la esențial, dela tablou la viziune, dela subiecte — la drame interioare.

Tendința aceasta nouă a căpătat un imbold puternic și prin cauze străine de preocupările pur artistice. Popularitatea crescândă a cinematografului de exemplu, cucerirea maselor de către film, au împintit pe înamorații artei dramatice să găsească expresiuni noi teatrului, care nepuțând rivaliza pe plan vizual cu cinematograful, trebuia să ofere spectatorului preocupări inaccesibile filmului. De aici a venit tendința de a aduce pe scenă rița interioară, latențele psihice și chiar fenomenele aparținând psihopatologiei. Dar cercetările regiei care căuta și ea să evadeze din linia convențională, oboșitoare prin repetare timp de secole, au contribuit și ele enorm la crearea școlilor noi teatrale.

Incontestabil una dintre cele mai interesante cuceriri în noua artă dramatică este expresionismul.

Expresionismul s'a dezvoltat cu deosebire în Germania, iar o bransă originală a fost întemeiată de Luigi Chiarelli în Italia cu teatrul „grottesco”. Din maniera primei școli (Frank Wedekind, Karl Sternhelm, Georg Kaiser, Unruh, Toller, Brennen) și din tematica celei de a doua, dusă la strălucire de Pirandello, personalitatea stufoasă a dlui Blaga a desprins elementele din care și-a construit teatrul dsale atât de original și de nou totuși. O mare resursă poetică prevalează în „Tulburarea apelor”, poem straniu, îmbibat de panteism, în „Zamoixe” drama de idei mijeste dublată de înfățișarea unei concepții filozofice originale, în „Cruciada copiilor” pe scheletul unei întâmplări luate din istorie, se desfășoară o impresionantă dramă în sufletele fragede ale copiilor, iar în „Mesterul Manole” drama de idei se reliefează mai puternic, integrându-se în legenda și atmosfera autohtonă.

În „Fapta” și „Daria” Lucian Blaga aduce pe scenă patologicul freudian. Teatralicește „Daria” este cea mai bine realizată operă dramatică a dsale și din acest punct de vedere alegerea teatrului a fost foarte bună.

PIESA

Eroina piesei, e o femeie cu stigmat. Ea are „idei fixe”. O frică neînțeleasă o mistue. S'ar părea că aceste idei fixe li vin dintr'o refulare sexuală, căci „Daria” e o femeie tânără și de o frumusețe răpitoare, măritată cu un profesor bătrân și maniac. Dar drama Dariai nu e numai aceasta. Ea însăși își dă seama, când se mărturisește (actul I) și spune că s'a închis în sine pentru că mama-sa vitregă a persecutat-o în urma unei minciuni debitate pe când era copilă. Spectatorii află care a fost minciuna: ea i-a spus mamei sale, că „a citit într'un ziar despre un tată...” (care a avut raporturi incestuoase cu fiica sa), și de atunci li este frică să rămână acasă singură cu tatăl său. Din această mărturisire spectatorii constată preexistența stigmatelor, fiindcă debitatea tocmai a ace-

stei minciuni dovedește această preexistență.

Personajul este deci clasat: Daria suferă de o „nevrosă reală” după terminologie freudiană, dar nu-și dă seama de ea, crezând cu suferința ei este cel mult o „nevrosă actuală”, — ca să păstrăm aceeași terminologie. De aci impresia ei, că amorul care a cuprins-o față de tânărul scriitor Loga, o poate izbăvi. Soțul, profesorul Filip, pe linia justă a personajului, nu e cuprins de înțelegere față de înflăcărea soției sale, ci pur și simplu o închide în casă, cum șade bine unui soț bătrân, tipicar și maniac, personaj convențional, care reprezintă mediu burghez, filistin, în care excentricitatea Dariai, oricât de plausibilă psihologiceste, nu se poate complăce. De aci, din această închidere în casă vine noutatea piesei. Drama Dariai nu se poate rezolvi, ea nu căpătă o soluție scenică în sensul teatrului clasic, ci continuă să stăruie în personaj, împregnându-i fiecare clipă de viață, fiecare gest, fiecare mișcare, cu alte cuvinte ea devine interioară, un act dramatic de esență pur mentală. Femeie roabă a stigmatelor sale, pe cari nu le înțelege și nu le știe, crede că s'ar putea salva prin iubire, dar credința aceasta există numai în conștiința sa, căci în realitate această speranță nu poate exista, căci în Daria preexistă determinarea vieții pe care va avea-o, dovedită prin minciună, prin aceea anumită minciună revelatoare de stigmat, pe care a debitat-o inconștient în tinerețe. Drama Dariai nu vine din faptul că nu-și poate împăli iubirea, ci din latențele ei sufletești, care îi condiționează viața lupta împotriva lor, inconștienta luptă și conștienta încercare de salvare prin agățarea de frunze ce pluteste pe apă, a iubirii, aduce adieri tragice în piesă. Conflictul e deci dublu: închipuire-realitate pe planul eroinei, și închipuire-fatalitate, pe planul acțiunii piesei.

Pentru teatrul expresionist acest dublu conflict ar fi suficient spre a justifica piesa și a determina valoarea ei în ochii acelor, cari acceptă inovațiile acestei școli dramatice. D. Lucian Blaga, gândindu-se probabil și la publicul mare, nefamiliarizat cu teatrul de acest gen, a adăgat dublului conflict din Daria un alt conflict, de ordin moral, demn de o dramă burgheză din cea mai consolidată epocă a teatrului clasic: dilema lui Puiu, copilul Daria, dacă trebuie sau nu să ducă o scrisoare a Dariai lui Loga, în care presimte pe străinul care pătrunde peste îngăduie în viața familiei, ascultând de rugămintele disperate ale mamei sau să asculte „de glasul interior”, care îi spune, că acest gest nu trebuie să-l facă. Ac III al dramei este din suza acestui conflict epizodic, distonant din punct de vedere al concepției piesei.

Actul final este însă de cea mai bună calitate pirandeliană. În acest act frământarea Dariai ajunge la paroxiem.

Sinuciderea lui Puiu nu contribuie la drama ei, ceea ce nu trebuie să ne surprindă când știm, că psihicul ei este predeterminat, dar mărește ca un element de decor, tragicul destinului ei care se va implini implacabil: convinsă că Loga va pleca din oraș — adică pierzând speranța în ceea ce credea că e o vindecare! — se sinucide.

INTERPRETAREA

Interpretarea acestei drame pune la grea încercare pe cei mai rutinați actori. Trebuie să ne felicităm că teatrul nostru dispune de o actriță atât de înzestrată pentru teatrul modern ca d-na Magda Tălván interpretă Dariai. Cu mijloace scenice de mare simplitate, încadrându-se perfect în stilizarea spectacolului atât de adecvată piesei, cu o uluitoare putere de a reda nuanțe de sentimente și stări nervoase prin cele mai variate mijloace, d-ea a fost axa spectacolului. O creație de mare merit, o lublă, nouă, realizată fără schematizări,

cari ar fi putut fi supărătoare, un diat până în amănunt, dar conturat pe planuri mari, în linii și culori adesea acestei halucinante drame a Dariai.

D. Neamțu Ottonel a pus marea sa experiență de artist în slujba unui rol strălucitor și pe care îl depășea prin loace.

D-na Nunuța Hodoș s'a întrecut pe în Puiu, elevul de liceu clasa a treia, că i-a dat vibrație sinceră, căldură, noutăți copilărească la început și o străngătoare de tragic la urmă. D-na Nunuța Hodoș, prin jocul d-sale de autentică a amplificat personajul și a făcut ca să trăiască în scenele atât de variate tensiune ale actului III.

O bună, foarte bună și nestrăduție a avut d. Mihail Lapteș cu Gita, fratele Dariai. Desigur rolul s'ar fi jucat și altfel, mai adecvat atmosferei a piesei, dar chiar în concepție care interpretul i-a dat-o, s'a integrat bine ansamblului.

Altul este cazul d-lui George Anghel. Un actor cu incontestabile frumose surse, d-sa a fost complet nelocul Loga. Rolul scriitorului nu este mare de fapt nici nu aparține piesei, căci numai prin ceilalți eroi, mai ales prin Daria. Actul întâi al piesei e din punct de vedere al dramei mai mult un prolog el personajul se prezintă, își desvășă structura sufletească, se descriu pe ea înțelese în devenirea lor ulterioară. rectorul de scenă a sesizat foarte bine acest lucru și a impus un alt joc, altă ținută, altă ținută personajilor în act. Totuși era ca o halucinație, o impecțiune a personajilor în stare de tensiune, la care asistă și publicul. Loga scria pe un scaun, o sărută pe Daria, și ea o iubește. Rolul e scurt, dar el condiționează întreaga dramă. De aci pretul trebuie să ne arate în acele scene lucruri de mare calitate ca personajul să poată trăi viu în Daria până la sfârșit. D. Aurelian a fost șters, fără asigurare, fără convingere parcă străin de atmosfera în care se juca.

Același lucru îi spunem și despre Virginia Lucrău, dar ca o laudă. De „prietena” din piesă — este un rol de contrast. Autorul l-a intercalat pentru a arăta distanța dela femeia normală — „mună, prozaică și sănătoasă pe care o prezintă „Prietena”, la Daria, biată excepțională prin drama sufletească care o trălește și prin tragedia stigmatelor pe cari le poartă în ea ca un blestem peste veacuri...

D-na Drăgoi prin joc, prin intonație, toaletă ne-a dat o veridică „ouocant” complicat, fără probleme, fără frământări, sănătoasă și — deci — durdulie.

DIRECȚIA DE SCENĂ A DAT spectacolului toate elementele plastice, ritmice și scenice cari îi erau necesare. Muzică, lumina, costum au fost simple, imperceptibile, ireale. Nimic nu a încărcat spectacolul ca să întunece calitatea piesei sau actorilor. De asemenea a fost adecvată și subiectului și psihologiei personajului maniera în care s'a jucat piesa. O mulțime de revelatoare și coordonatoare s'a simțit exercită puterea cu pricepere și dezvoltare în slujba frumosului. Ea a fost a d-lui Nicol Olteanu care a reținut în acest spectacol greu o frumoasă biruință. Colaborarea d-sale Mircea Popa (muzică) și Eug. Trucinsky (decorurile) merită de asemenea onorabile mențiuni.

Nu putem să nu atragem încă odată atenția interpreților asupra acusticii spectacolului. Actul al patrulea al piesei a fost mult prin faptul că fraze întregi nu se înțelegeau.

Aurel Buteanu

Românii din Valea Timocului

„Primăvara Banatului” Lugoj An. III. No. 5

Biserica din Lapușnița parte în luptele contra Turcilor. Un studiu la fața locului —

Pe vârful muntelui Sto, la o înălțime de 1174 metri, pe un platou de 5 ha. sunt ruinele unui castel roman, cu un frontispiciu de 50 metri lungime. Fe stânca cea mai înaltă a muntelui, numită Cornul de piatră, sunt mai multe inscripții zidite în piatră. La Părlita „pe dealul Barba roșie se află ruinele unui castru roman, care păzea trecerea spre Bononia (Vidin).

După o statistică publicată de d. Dr. Atanasie Popovici („Les Roumains de Serbie” Chisinau 1918) în anul 1913, numai Valea Timocului avea 230.500 români, în 224 sate. Anume:

- În județul Craiova:**
 Plasa Negotin 14 comune cu 18.000 români.
 Plasa Bârza Palanca 12 comune cu 17.500 români.
 Plasa Clinei 20 comune cu 19.000 români.
 Plasa Craine 8 comune cu 11.000 români.
 Plasa Poreci 12 comune cu 12.000 români.
Total 66 comune cu 77.500 români.
- În județul Pojarevaț:**
 Plasa Golubac 13 comune cu 8000 români.
 Plasa Zvižd 15 comune cu 17.500 români.
 Plasa Mlava 21 comune cu 24.500 români.

- Plasa Morava 14 comune cu 12.000 români.
 Plasa Pojarevatz 20 comune cu 11.500 români.
 Plasa Ram 9 comune cu 7500 români.
 Plasa Homole 15 comune cu 14.000 români.
Total: 107 comune cu 95.500 români.
- În județul Pojarevaț:**
 Plasa Despotovatz 8 comune cu 5000 români.
 Plasa Reșava 11 comune cu 9000 români.
 Plasa Paracin 5 comune cu 5500 români.
Total: 24 comune cu 19.500 români.
- În județul Timoc:**
 Plasa Bolevatz 11 comune cu 20.000 români.
 Plasa Zaicear 16 comune cu 18.000 români.
Total: 27 comune cu 38.000 români.
- În chestiunea Românilor din Valea Timocului, se impune un studiu profund, amănunțit și serios, făcut pe date luate la fața locului. Credem că în împrejurările actuale, acest studiu s'ar putea face, cu cea mai mare obiectivitate. S'ar răsturna minciunile debitate cu atâta nerușinare la adresa fraților noștri timocenii, de către istoricul T. Georgevici în cartea „Căp. rase Rumune”.

Nicolae Iliesiu

UNUI VITEAZ

În graiul tău sunt flacări, nu 's cuvinte,
 Și detunări, și strigăte de-asalturi,
 Și dangi de foc apăruse din înalturi,
 Și buclum trist, fugarnic pe moși minte...

Și-mi spui de smeli crunți de la hotare,
 De cum se luptă 'n sbor de vijelie,
 Și de dușmani, de neagra lor trufie,
 Și de țorul măndrelor fanfare...

Copil viteaz, cu sufletul de pară,
 Plecat mereu pe fulgerele'n goană,
 Tu porți în ochi a Patriei icoană,
 Și 'n glas, cumplita dragoste de țară?

Pierdut în visul zilelor senine,
 S.mînd ce dor sălbatic te vrăjește
 Un singur gând amar, mă chinuiește:
 Că nu pot fi alături de tine.

G. TUTOVEANU

MARELE STAT MAJOR

SECȚIA PROPAGANDA

În zilele de 29 și 30 OCTOMBRIE 1941, Secția de propagandă din Marele Stat Major, va da câte o reprezentație teatrală, la orele 6, în TEATRUL COMUNAL. Programul care este foarte bogat, va fi executat de CORUL ARMATEI și ORCHESTRA SIMFONICĂ A ARMATEI, sub comanda d-lui căp. DUMITRU JUNCU.

Pe frontul de răsărit,
 artileria antitanc
 germană, înaintează
 necontenit.

Românii timocenii au luat

Date foarte interesante despre Români din Valea Timocului, aflăm în cartea „Das Königreich Serbien” a lui A. Kauritz. Autorul acestui studiu a cutreierat regiunile locuite de Români, din Valea Timocului și dă despre ei referințe istorice, culturale, politice, sociale, etc.

În drumul ce duce dela Paracin—Bozovatz—Zaieciar, dai de pitorești ruine ale bisericii din Lapușnița (Lapușnea). Aceste ruine se poate descoperi în inscripția: Ion Radu Voevod și Domn al Țărilor Ungro Vlahe și marele arhiepiscop jupan George, pe timpul eguției eromonah Gelație în anul 1501, clăditorul acestei biserici numit. Se presupune că o prietenie dictată nu numai de interes, ci și de legătură de rude, între Domnitorii sârbi și cei români, pentru strângerea prieteniei, zideau fiecare câte o biserică pe pământul celuilalt. În mănăstirea Curtea de Argeș, pe lângă chipurile ctitorilor Neagoe Radu și Vlașă, apar și chipurile despotului Lapușnei, apar și chipurile despotului Lapușnei și a soției sale. O frescă din biserică din Lapușnița, eternizează participarea voevodului român în lupta dela Cossova, când ajutor cneazului Lazar. Ceeace surprinde pe Kaunitz, nu e numai prietenia dintre voevozii români și despoții sârbi, prietenie la baza căreia era sentimentul religios —, ci faptul că în 1501, data inscripției de pe biserică din Lapușnița —, Craina era ținut românesc.

Se poate însă că Ion Radu despot al Lapușnei, cel care e ctitorul bisericii din acest sat, să fie identic cu Voevodul cu același nume din timpul lui Ștefan Brankovici. Rămâne însă stabilit, că inscripția de pe biserică din Lapușnița, e un vechiu monument de cultură românească timocenă. Din ea rezultă că a existat un voevod român independent, ori vasal Turcilor în sec. 16. cu numele Ion Radu. Iată deci că Românii timocenii și-au păstrat elnicitatea și independența până la urmă, când au fost cutropiți de Turci și apoi de Sârbi.

Tot pe șoseaua Paracin—Bozovatz se află comuna românească Lucova. Pentru crucea Sârbi din această comună să nu se românizeze, preotul sârbesc — spune Kaunitz — refuză — de mai mult timp — căsătoriile tinerilor sârbi cu valahițe.

Biserica mănăstire din Crepicevo, ridicată de George Ioanovici, are același tip de zidire, același tip, ca și cea din Lapușnea. Pentru cercetător se pune întrebarea, că se află aici ori nu amintirea voevodului Radu, că el a stăpânit acest pământ, ori că a avut moșu în partea locului, iar stilul arhitectonic străin de această regiune, nu cumva a fost adus din Valahia?! E chestiune care trebuie cercetată din partea istoricilor.

Kaunitz, în cercetările sale a ajuns și la comuna Zlot. La o nunta din această comună a auzit cântându-se Marsileasa, ceeace îl face să se întrebe, cum de a ajuns o astfel de cântare în munții Timocului?! Oare să se fi deșteptat și la acești valahi conștiința că aparțin marelui popor și rasei latine?!

Ținutul Timocului a fost în întregime românesc. Colonizarea unei bune părți din regiune, s'a făcut în anul 1740, în timpul patriarhului Arsenie IV din Pec. Atunci a fost marele exod al Sârbilor din partea sudică, în aceste locuri ocupate de români.

Românii din Valea Timocului, au luat parte la cele mai crâncene lupte contra Turcilor. Sub conducerea generalului Leșeșarin, la 1877 iau parte în luptele dela Plevna contra lui Osman Pașa. Numitul general avea sub comandă 8 batalioane din Zaieciar, batalionul 10 din Negotin, ambele compuse din români.

Cât face inițiativa unui om, care știe ce vrea și vrea ceea ce trebuie. E vorba de d. Dr. Aurel Peteanu, directorul la cealalt „Cor. Brediceanu” din Lugoj, care mai este și fruntaș al publicisticii românești din Banat. D-sa ne prezintă încă un număr din „Primăvara Banatului” revistă ce apare sub conducerea sa. Revista e o tribună literară și de gândire donată a elevilor acestui liceu, atrasi și îndemnați la o muncă serioasă și lăudabilă prin însăși natura sa. Munca literară, critică, muncă de pregătire pentru marile probleme de creație și de realizare artistică a elevilor talentați.

Prin acest fel de activitate a sa, prietenul artelor și al gândirii românești, dr. Aurel Peteanu, realizează în fapt dezideratul fundamental al succesului deplin, care este dela începutul veacurilor unul și același: munca continuă și verificată în văzul tuturor. Există doar și în artele frumoase o pedagogie obligatorie: și principiul ei nu este vorba și îndemnul platonice, ci încordarea voinței condusă de conștiința, care și-a lămurit o ținută de artă sau de știință. De aceea, și „Primăvara Banatului” este o revistă reușită. Ea nu te lasă să o parcurgi fugitiv cu ochi distrați, ci să o citești din curiozitate imbecilă și din interes intelectual. Tinerii ei colaboratori dau — unii versuri omagiale și impecabile în structura lor tehnică — cum e Oda elevului refugiat din colonia de vară Lugoj — Alecu Hecianu dela Bălți, sau „După ploaie” de Racolța A., sau „Ideal pierdut” de Cornelia Micoș, „Sfârșit de vară” de Gabriel Manolescu. O fabulă „El și ea” de Anișoara Odeanu scrisă în anul 1929. ne arată cu ce talent puternic intra, ca elevă în cl. VII de licen, în literatură, reputata scriitoare de astăzi, și cât de frumos și ordonat a evoluat talentul ei de atunci și până astăzi. Ionel Sârbu scrie un studiu despre poezia dialectală a lui Gh. Gârda” dovedindu-ne o inteligență critic foarte disciplinată și pregătită pentru eseuri literare de mari proporții. Iar studiile adâncite ale dd. PETEANU, AUREL, despre prof. universitar Dr. Iosif Popovici (1876—1928), al prof. Virgil Stoilă despre Mia Cerna și Anișoara Odeanu ca și recenziile d. G. M. Ivanov despre Banatul pitoresc a lui Aurel Peteanu dau acestei reviste un interes intelectual mai extins, de proporții mai largi.

În această revistă trăești — pășind din filă în filă — ca într-o grădină a tinereții peste care își aruncă razele sale de căldură și bucurie soarele spiritului românesc.

I. GH.

Primăria Municipiului Timișoara
 Biroul M. O. N. T.

Nr. 1.059/1941

PUBLICAȚIUNE

Se aduce la cunoștința populației din pe cuprinsul Municipiului Timișoara că, atunci când se ordonă întunecarea orașului și nu este timpul necesar pentru a anunța populația prin ziare, Biroul MONT al Municipiului va dispune întunecarea prin stingerea luminilor de pe străzi, dela Uzina electrică.

La acest semnal toți locuitorii Municipiului sunt obligați a camufla toate luminile și le vor lăsa camuflate atâta timp cât rămân stinse luminile pe străzi.

Ridicarea camuflajului de pe străzi va indica și ridicarea camuflajului la locuințe, afară de vitrine și reclamele luminoase, cari vor continua să rămână stinse până la noui dispozițiuni.

Timișoara, la 24 Octombrie 1941.
 Primar: Șeful Biroului MONT
 Eugen Pop Iosif Fildan

Cinema CAPITOL

frișca realizare a casei „Tobis”
Cel mai mare film al anului!

Răscoala Burilor

cu genialul tragedian
EMIL JANINGS

„Hm Krüger a fost predestinat să încalpe
o luptă care se termină abia acum cu
zilele noastre.

Accept. Repr. 3, 5, 7 și 9. — Dum. și sârb.
și la orele 11 dimineața.

Mica publicitate

APARE IN FIECARE ZI UN LEU
CUVANTUL MINIMUM 10 CUVINTE
Anunțurile în chenar, prețul dublu, iar cele
cu clișeu tarif special. Orice anunț cerut să
apară în altă rubrică decât cea respectivă,
se taxează dublu.

Radio de vânzare. Str. Gării No. 4. Rado-
van.

Un local pentru prăvălie de închiriat în
casa Krauser, Iosefin, Bul. Carol, colț cu
str. Mircet-Voaia 1. Telefon 18-46.

100 kgr. miere de albine de flori, de vânzare
la Pavel Cepeu inv. pens. Obreja, jud.
Severin.

Vindem un pat modern complet, noptier,
dulap, trei uși, mese, scaune, p. de le,
foteluri. Palatul Neptun, Timișoara II.
Etaj I Apart. 5. Intre orele 13-17.

De vânzare, ocazional, cu preț convenabil,
un salon și un candelabru. Str. Hermes
No. 8 circ. III.

Servitoare serioasă la curățenie ușoară,
care se pricepe și la fier, se caută. Ad-
resa: Gimpe, str. Cârlova No. 6 circ.
II.

Camăra mobilată, cu toată întreținerea,
pentru elevi sau studenți, se primește în
cira II. str. Cantacuzino No. 4, lângă
Plaza Traian.

Inchiriez cămăra frumos mobilată cu in-
trare separată și acces la baie unui domn
serios. De închiriat un garaj. Str. Doja
9.

Cinema APOLLO

Duminecă, Luni, Marți, Miercuri

Evreul Süs

FERDINAND MABIAN
CRISTINA SEDEFBAUM

Joi, Vineri, Sâmbătă

Bestiile roșii

THEODOR LOOS FRITZ KAMPERS
CAMILLA HORN

Dela 4 Noembrie—7 Noembrie

Alarma cea mare

URSULA GRABLEY PAUL KLINGER

Dela 8 Noembrie—11 Noembrie

Hans Moser poruncește

HANS MOSER LEO SLEZAK
MARIA ANDERGAST

Inceputul reprezentațiilor 3—5—7—9.
Dumineca și sârb. și la orele 11 și 3 a.m.

SPORT

Ripensia a câștigat un punct

Ripensia — C.F.R. 3:3 (2:2)

Adversarii au produs o partidă fru-
moasă și aprig disputată. Deși terenul
a fost desfundat, echipele au reușit să
înfrunghie acțiuni frumoase

Goalurile au fost marcate în ordine
de Covaci (R) în m. 12, Bandu (Cfr)
în m. 25, Morariu (Cfr) în m. 30 și An-
dreescu (R) în m. 40 al primei reprize,
apoi de Giurgiu (R) în m. 8 și Muntea-
nu ((Cfr) în m. 14.

Sa'u remarcat dela Ripensia Kundt
și Milițescu, iar dela Cfr. Urechiatu,
Lungu și Inezédi.

Ripensia: Kund—Tot, Voda — Mili-
țescu, Kotormány, Mioc—Giurgiu, An-
dreescu, Kovács, Bugariu, Dumitrescu.

CFR: Gruin — Covajdean, Barna —
Ilici, Urecheatu, Dobosan—Lungu, In-
cédy, Munteanu, Bandu, Mora.

CHINEZUL CAMT—ELECTRICA 2:0 (2:0)

Match vioiu și frumos, câștigat de
echipa mai norocoasă, care a reușit să
speculeze slăbiciunile momentne a ad-
versarului.

Au marcat Csapo și Wilhelm, în mi-
nutele 20 și 22.

De remarcat: Momirov, Galgoecy,
Peschovsky și Manyak.

-S. S. M. R.—VULTURII 2:0 (1:0)

În partida disputată la Lugoj, Vultu-
rii nu a putut înfrânge rezistența apă-
rării muncitorilor din Reșița, cari câști-
gă prin goalurile marcate de Lakatos și
Almer.

Clasamentul seriei

UDR	5	5	0	0	19:0	10
SSMR	6	3	1	2	12:9	7
Chinezul-CAMT	5	3	0	2	15:8	6
Electrica	5	2	1	2	5:9	5
CFR	5	1	2	2	10:13	4
Vulturii	5	1	1	4	7:14	3
Ripensia	5	0	1	4	10:25	1

Alte rezultate din Cupa Basarabiei

Brad: Mica—Gloria 10:0 (5:0)

Arad: Astra—Crișana Cfr. 4:1 (1:0)

„ : S.G.A.—Unirea 8:1 (2:1).

Clasamentul seriei

Mica	5	4	1	0	34:4	9
Gloria	5	4	0	1	19:13	8
Astra	5	2	2	1	10:8	6
Crișana	5	2	2	1	8:7	6
SGA	5	1	1	3	11:24	3
Transilvania	5	1	1	3	9:13	3
Unirea	6	0	1	5	6:24	1

București: Venus—Rapid 3:3 (2:0).

Sibiu: Unirea—Cfr. 11:2.

„ : S.G.S.—Arsenal 4:1.

București: Carmen—Turda 7:2.

„ : Juventus—Olimpia 13:0

(5:0).

București: Unirea Tricolor—Sp. Stu-
dențesc 5:1.

ALTE REZULTATE DIN TIMIȘOARA

Juventus—Cfr. II. 3:1 (2:0).

Vulturii Ancora 3:0 (2:0).

Chinezul—S.S.A.M. 2:1 (1:0).

Chinezul—Cfr. 3:0 (2:0) juniori.

STRĂINĂTATE

Viena: Viena A.—Budapesta A. 8:2

(5:2).

Budapesta: Budapesta—Viena 4:1

(2:1).

SADOURI!

Cel mai mare asortiment în
ceasuri de dame și bărbă-
tești, brățări, etc. la:

**CEASORNICĂRIA
ȘI BIJUTERIA CRESTINA**

ORA FIXA

Timișoara IV, str. I. C. Brătianu 31.

LA CINEMA THALIA

O DRAMA PASIONANTĂ

Sobru, elegant și curcubit

**VICTOR
FRANZEN**

FACE
SURPRIZA
UNEI NOUI CREAȚII
împreună cu

SUZY PRIM

**CHEMAREA
VIETII**

L'APPEL DE LA VIE

DRAGOSTEA NU CUNOASTE VÂRSTA
IATA TEMA ACESTUI FILM FRANCEZ
PE CARE INTERPREȚII ÎL TRANSFORMĂ
ÎNTR'UN TRIUMF

Filmul a cărui temă ne dovedește că „Dra gostea nu cunoaște vârsta”. — O interpre-
tare perfectă și un scenariu excelent.

Inceputul reprezentațiilor: 3—5—7—9 Dumineca și Sărbători la orele 11 dim.

RADIO

MARȚI, 28 OCTOMBRIE 1941

6.55—8.30: Ora dimineții:

Radio România, Radio București
tuț pe Unde scurte.

Deschiderea emisiunii. Radio jurnal
Concert și marșuri-discuri.

Concert de fanfară româno-germană
Inchiderea emisiunii.

12.00: Deschiderea emisiunii. Muzică
cală (discuri).

12.30: Radio jurnal (II). Poșta sătenilor
12.50: Ora ostașului. 13.50: Serviciul
man de știri. 14.00: Radio-jurnal

14.20: Muzică ușoară exotica (disc.)
14.30: Ora raniților. Muzică din opere
italiene (discuri). 15.30: Reportajii germa-
ne de pe front. 15.40: Inchiderea emisiunii

18.00: Radio jurnal (IV); Cronica
facă. 18.20: Muzică variată (discuri).
Ora femeii. 19.15: Cntece religioase
ze (discuri). 19.30: Muzică spaniolă

19.50: Serviciul german de știri. 20.00:
do jurnal (V). Sport. 20.15: Concert
maă (discuri). 20.40: Universitatea
Ciclul „Ipostaze intelectuale omenes-
Prof. Tudor Vianu: „Genialul”. 21.00:
cert simfonic al Orchestrei Radio de
Ionel Perela. 22.: Radio jurnal (VI). 22.
23.00: CABARETUL: Prezentare muzi-

Radio România, Radio București și

Postul pe unde scurte

23.00: Selecțiuni din Massenet (discu-
24.00: Inchiderea emisiunii. „
Emisiunea pentru străinătate pe
Postul de unde scurte de 32,4 m.

Semnal.

21.00: Jurnal ucrainian.

21.10: Jurnal rus.

21.20: Jurnal turc.

21.30: Jurnal italian.

21.40: Muzică variată (discuri).

22.00: Jurnal în limba germană.

MIERCURI, 29 OCTOMBRIE 1941

6.55—8.30: Ora dimineții. Deschiderea
emisiunii; Radio-jurnal (I); Concert
marșuri-discuri. Concert de fanfară româ-
no-germană. Inchiderea emisiunii.

12.00: Deschiderea emisiunii. Muzică
riată (discuri).

12.30: Radio-jurnal (II); Jurnal cală
rel și Poșta sătenilor 12.50: Ora ostașului
13.50: Serviciul german de știri. 14.00:
Radio jurnal (III). Muzică românească
(disc.) 14.30: Ora raniților. Orchestra
Grigoraș Dinicu. 15.30: Reportajii germani
de pe front. 15.40: Inchiderea emisiunii

18.00: Radio jurnal (IV) 18.05: Univer-
tatea Radio-Ciclui „Opere dramatice repre-
zentative”. Prof. Alex. Marcu: „Enric IV
de Pirandello.

de Pirandello. „ENRIC IV” de Pirandello.
Distribuția: Enric IV: George Vraca; Be-
gisorul: I. Anastasiad; Criticul: Marcu
Gngulescu; Landolfo: N. Brancomir; An-
noldo: Const. Sincu; Ordufo: Gh. Com-
nescu; Bertoldo: Ion Manu; Marchizul:
Mihai Popescu; Belcredi: Gr. Mărculescu;
Doctorul: Arsene Popovici; Frida: Taly
Barbu; Matilda: Natașa Alexandra. Regia
artistică: Victor Bumbesti; Regia tehnică:
Alexandru Lohan.

19.50: Serviciul de știri germane. 20.00:
Radio jurnal (V); Sport.

20.00: Muzică ușoară (discuri). 20.30:
Ora Germaniei. 21.00: Selecțiuni din Ro-
shni (discuri). 22.00: Radio jurnal (VI).
22.15: Muzică de jazz (discuri). 22.40-
23.00: Muzică ușoară spaniolă (discuri).

Radio România — Radio București și
postul pe unde scurte.

23.00: Muzică ușoară franceză germană
și italiană (discuri). 23.45: Marșuri simfo-
nice (discuri). 24.00: Inchiderea emisiunii.

Semnal. 21.00: Jurnal ucrainian.

21.10: Jurnal rus. 21.20: Jurnal turc.

21.30: Jurnal italian.

21.20: Muzică variată (discuri).

22.00: Jurnal în limba germană.

Muzică (discuri).

22.00: Jurnal în limba franceză

22.50: Jurnal în limba engleză.

Ora neîmpăcată a evreilor

Răspunsul d-lui Mareșal Antonescu, la intervenția președintelui „Federației uniunilor comunităților evrești” de a opri trimiterea evreilor în ghetto-uri

W. Filderman, președintele „Federației Uniunilor Comunităților Evrești din România”, a adresat d-lui Mareșal Ion Antonescu mai multe cereri în care se plândeau tratamentul aplicat evreilor din Basarabia și Bucovina și de măsurile luate pentru trimiterea și instalarea lor în ghetto-uri pe Bug.

La aceste cereri, d. Mareșal Ion Antonescu a dat următorul răspuns:

Domnule Filderman, am primit două petiții succesive imi scrise „de dură suferință” și mă „implorai” să revin impresionant, reamintind de „suferință” și de omenie și subliniind „suferință” să apelezi „la mine” și „la mine” la mine pentru evreii din România care sunt trecuți în ghetto-uri pregătite pentru ei pe Bug.

Pentru a amesteca i tragicul în intervenția D-voastră subliniați că această măsură „este moartea, moartea, moartea fără altă altă vină decât aceea de a fi evreii”.

Domnule Filderman, nimeni nu poate să fie sensibil ca mine la suferința celor răniți și fără apărare. Înțeleg durerea D-voastră, dar trebuie, dar mai ales trebuie să înțelegem și D-voastră toți la timp pe a ceea ce era aceea a unui neam întreg.

Vă gândiți, vă gândiți ce s'a petrecut în zilele noastre anul trecut la evacuarea din Basarabia și ce se petrece astăzi când, la rândul ei, cu ceas cu ceas, plătim cu mărini și în sânge, cu foarte mult sânge, ura care coreligionarii D-voastră din Basarabia ne-au tratat la retragerea din Basarabia și cu care ne-au primit la întoarcere și ne-au tratat dela Nistru până la Odeșta pe meșteșugurile Mării de Azov,

dar potrivit unei tradiții, voiți să vă transformați i de astădată din acuzați în acuzați, făcându-vă că uitați pricinile care au determinat situațiile pe care le trăiești. Să-mi dați voie să vă întreb, și în D-voastră, să întreb pe toți coreligionarii D-voastră care au aplaudat cu atât mult frenetic cu cât suferințele și loviturile primite de noi erau mai mari.

Ce ați făcut D-voastră, anul trecut când ați sosit cum s'au purtat evreii din Basarabia și Bucovina față de trupele românești și ce se retrăgeau și care până atunci apăreau liniștea și belșugul acelor evreii? Vi reamintesc eu:

Înainte chiar de apariția trupelor sovietice evreii, ce apărați, din Basarabia și Bucovina au scuipat ofițerii noștri, le-au tăiat epoleții, le-au rupt uniformele și le-au putut sau omorât mișelește soldații noștri. Avem dovezi.

Acum ticăloși au întâmpinat venirea trupelor sovietice cu flori și au sărbătorit cu exces de bucurie. Avem fotografiile doveditoare.

Pe timpul ocupației bolșevice acela pentru care vă îndușoșiți azi au trădat pe țara română, i-au denunțat urgiei comuniste și au adus jalea și doful în multe familii românești.

În pivnițele Chișinăului se scot zilnic mii de mutilați cadavrele martirilor noștri. Care au fost astăzi răsplățiți fiindcă 20 de ani au întins o mână prietenească acestor țări ingrate.

Sunt fapte ce se cunosc, pe care le cunoașteți desigur și D-voastră, și pe care le puteți afla oricând în amănunt.

Văși întrebat D-voastră de ce și-au incendiat evreii din Basarabia casele, înainte de a se retrage? Vă puteți explica de ce în înaintarea noastră am găsit copii evreii de 14—15 ani, cu buzunarele pline de grenade?

Văși întrebat cât din ai noștri au căzut omorâți mișelește de coreligionarii D-voastră, câți din ei au fost îngropați înainte de a fi morți oVoși în această pricină dovedi, le veți avea.

Sunt acte de ură, împinsă până la nebunie, pe care evreii d-voastră au afișat-o împotriva poporului nostru tolerant și ospitalier, dar astăzi demn și conștient de drepturile lui.

Drept răspuns la mîrîmnia cu care ați fost primiți în mijlocul nostru și tratați, evreii d-voastră ajunși comșari sovietici, împing trupele sovietice din regiunea Odeșei, printr-o teroare fără seamăn, mărturisită de prizonierii ruși, la un masacru inutil, numai pentru a ne provoca nouă pierderi.

În regiunea Mării de Azov, trupele noastre retrăgându-se temporar și-au lăsat câțiva ofițeri și soldați răniți, pe loc. Când au fost înaintarea și-au găsit răniții mutilați îngrozitor.

Oameni care puteau fi salvați și-au dat ultimul suspin în chinuri groaznice. Li s'au scos ochii, li s'au tăiat limba, nasul și urechile.

Îți dai domnule Filderman seama de spectacol?

Te îngrozești? Te îndușoși?

Te întrebi, de ce atîta ură, din partea unor evreii ruși cu care nu am avut niciodată nimic de împărțit?

Dar ura lor este a tuturor, este ura d-voastră.

Nu vă îndușoșiți, dacă aveți cu adevărat suflet, de ceace nu merită, îndușoșiți-vă de ceace merită.

Plângeți cu mamele care și-au pierdut în astfel de chinuri copii, nu cu aceia ce și-au făcut și lor și vă fac și D-voastră atîta rău.

Primăria Municipiului Timișoara
Biroul M. O. N. T.
No. 1.145/1941

PUBLICAȚIUNE

Se aduce la cunoștință generală, potrivit ordinului No. 19793 A. din 10 Octombrie 1941 a Ministerului Afacerilor Interne, Direcțiunea Administrației de Stat, că, toate Instituțiile și întreprinderile publice și particulare, precum și persoanele particulare, care au în posesiunea lor diferite plăci comemorative sau alte obiecte confecționate din bronz, care încă de multă vreme sunt scoase din uz, parte fiind stricate, parte nema mai fiind de actualitate și cari azi sunt fără valoare pentru proprietarii lor, sunt obligate a le declara la primărie Circ. I., etaj. I., camera 42, Biroul M. O. N. T.

Declarațiile vor cuprinde: numele și pronumele proprietarului, domiciliul, locul unde sunt păstrate obiectele și greutatea lor și se vor înainta până la data de 5 Noembrie a. c.

Timișoara, la 24 Octombrie 1941.
Primar: Șeful Biroului MONT: Eugen Pop Iosif Fildan

Reumatismul

o boală a bătrânilor?

Nu, această afecțiune se manifestă la orice vîrstă, mai frecvent a oamnei bătrîni. Reumatismul poate să apară și la oamenii în floarea vîrstei.

De aceea este necesar a da importanța cuvenită primelor manifestări dureroase

ale incheieturilor, evitându-se astfel din timp agravarea bolii.

Un remediu cunoscut contra reumatismului și gutei, sunt tabletele Togal.

Prin Togal, durerile dispar și se asigură vindecarea.

Togal-ul nu e dăunător niciunui organ.

Școala politehnică Timișoara și-a deschis porțile

Vizita d-nilor General Radu Rosetti ministrul Culturii Naționale și al Cultelor și a d-lui Prof. Bușilă ministrul comunicațiilor școlii care au cazut pe câmpul de luptă.

Timișoara, 28. Într-un cadru saraotesc, școala Politehnică din Timișoara, cea mai veche insuțuie universitară a Banatului, și-a deschis porțile. Despre valoarea acestei înalte școli de cultură românească în Banat, se poate spune multe, ca fiind covârșitor de înosiloare. Dar obiectul cuvintelor noastre la acest început de an școlar, se îndreaptă spre alte puncte de vedere. Sărbătorim entuziasm inaugurarea cursurilor școlii politehnice, cu respectarea dorinței ca Banatul — oricare ar fi vremurile viitoare — să aibe o Universitate a lui cu toate facultățile.

După ce face apoi un scurt istoric al momeii cum s'a dezvoltat această școală subliniind meritele celor ce au întințat-o și sprijinit-o, arată ca preocuparea corpului didactic nu se mărginește numai la predarea cunoștințelor metolice ci și la pregătirea educativă a tineretului.

Dsa arată apoi că dela înființare și până astăzi politehnica a dat 784 diplome.

Termină urînd studenților să devină ingineri capabili spre fala școlii și a neamului românesc.

Sărbătoreșcul deschiderii cursurilor la școala politehnică a fost înălțat la rangul valorii sale prin prezența dlor General Radu Rosetti, ministrul Culturii Naționale și Prof. Ing. Bușilă, ministrul Comunicațiilor; d-nii Sabin Evuțian, Comunicațiilor; P. S. S. Episcopul dr. Vasile Lăzărescu, prefect Coonell Al. Nasta, primar Eugen Pop, prof. Mihail Șerban, fost ministru, prof. E. Racoviță, A. Mocioni, fost ministru de vînatore, prof. D. V. Ionescu, decanul Facultății de Științe, prof. Safta, decanul Facultății de Agronomie și numeroase alte personalități științifice, precum și d-nii: prof. ing. Plauțius Andronescu, rectorul Politehniceii din Timișoara, prof. ing. Kadulescu prorector asistați de d-nii decani și de întreg corpul profesoral. Sabin Evuțian, inspector general al învățămîntului din Regiunea I, Școlară, Prof. Teodorescu, rectorul politehniceii din București, reprezentanții autorităților civile și militare, corpul profesoral, studenții și un public select.

A luat cuvîntul apoi dr. Eugen Pop primarul orașului salutînd prezența dlor ministrii la Timișoara și arătînd importanța, pe care o vor avea assolvenții acestei școlii în dezvoltarea Țării Românești.

Dl Ionescu decanul facultății de științe a adus salutul acelei facultăți.

Din partea studenților a vorbit dl Pop a Constantin.

A mai luat cuvîntul apoi dl D. Teodorescu, rectorul politehniceii din București, fost profesor și rector al politehniceii din Timișoara, care arată că înființarea acum 21 de ani a acestei școli la granița de vest, a însemnat o mare izbîndă românească.

CUVANTAREA D-ului RADU ROSETTI MINISTRUL CULTURII NAȚIONALE

După ce mulțumește pentru frumoasa primire care i s'a făcut d. general Radu Rosetti Ministrul Culturii Naționale, arată preocuparea de capetenie a dsale, fiind vorba de pregătirea educației și orientarea de viață a tineretului român.

Până acum școlile s'au ocupat prea mult de instrucție și prea puțin de educație. Pentru a se remedia acest rău, în urma indemnului conducătorului Statului am ajuns la fixarea unor noi norme, cari prevăd o deosebită atenție pentru educația tineretului.

Scopul este de a face din tineri, oameni sănătoși la cap și suflet, buni cetățeni și capabili de năzuință morale superioare.

Termină urînd spor la muncă și izbîndă.

Gestul frumos al locuitorilor din comunele Budinț și Ictar

Timișoara, 28. — Locuitorii comunei Budinț de ambele confesiuni religioase creștine, din inițiativa d-lui preot Cuzma Vichente, au colectat diferite lucruri pentru ajutorarea răniților care pentru apărarea creștinătății lui Hristos

și a civilizației, s'au dus departe de noi, pe câmpurile de luptă sa năucească pe cel mai inocent omșman al civilizației „bolșevismului”. Asmei au colectat alimente: 194 kg. țaină, 370 kg. cartofi, 54 kg. fasole, 2,50 kg. unsoare, 220 bucăți oua, 14 bucați pasări.

La fel și comuna Ictar, cu concursul d-lui preot Popovici și a învățătorului Blidariu, au colectat următoarele alimente: 200 kg. făină, 392 kg. cartofi, 30 kg. fasole, 70 kg. ceapă, 157 bucăți ouă.

Acest gest este frumos din partea acestor creștini, care ascultînd de glasul conducătorului Mareșal Ioan Antonescu, s'au grăbit de a-și manifesta scutimentele de buni români contribuind ei cu ce au putut la ajutorarea ostașilor ce luptă pe front pentru întregirea hotarelor noastre.

Foto-Sport-Optic
Camera obscură,
- aparate, filme -
A. M. MÜLLEY
Str. Solderer No. 11
Bul. Berthelot No. 10 Tel. 10-19

CINEMA CORSO
Azi, Vineri 24 Octombrie Premiera filmului de mari aventuri
IADUL VERDE
cu
DOUGLAS FAIRBANKS și IOAN BENNETT
Jurnalul Românesc de Războiu No. 11

PAGINA CINEMATOGRAFICĂ

O mare acțiță a filmului german
 Luise Ullrich interpreta
 monumentalului film:
„Istoria unei vieți”

Puține actrițe de cinema acceptă să interpreteze pe eran personajii de femei mai bătrâne decât sunt ele în viața de toate zilele. Fiecare vedetă caută,

O nouă speranță a filmului german

șimpotrivă, să întinerească în lumina sunlights-urilor și să-și acundă astfel etatea reală.

Nu e mai puțin adevărat însă, că oricărui vedete i se acordă cinstea de a reda trăsăturile unei femei bătrâne în film. Procesul de îmbătrânire necesită un talent cu totul excepțional și o expresivitate ieșită din comun. Ca să vă dați seama de acest adevăr, este suficient să vă întoarceți privirile în trecut și să căutați personajii de femei bătrâne pe care le-au interpretat până acum vedetele tinere. Nu veți găsi decât nume celebre ca: Anna Neagle („Regina Victoria”).

In curând, vom vedea pe Luise Ullrich, — care n'are decât 30 ani —, interpretând o femeie de 70 ani. Annelie, eroina filmului „Die Geschichte eines Lebens”. Firește, imaginea femeii la apusul vieții nu e zugrăvită decât la sfârșitul realizării, care ne înfățișează povestea unei existențe din 1871 până în zilele noastre.

Acțiunea începută în noaptea Crăciunului din 1871, când în casa soților Sürensen se naște Annelie. O însoțim apoi pe drumul vieții. Mergem cu ea la școală, la cursul de dans, la primul ei bal. Trăim împreună cu dânsa clipele cele mai fericite ale tinereții ei, culminând cu ziua în care i se hotărăște scarta: căsătoria cu iscusitul chirurg, d-rul Laborius, pe care l-a cunoscut pe „asa de operație. Nespun de fericită va fi Annelie ca soție a doctorului și, mai târziu, ca mamă a trei băieți. Izbucnește războiul. Soțul pleacă pe front și Annelie veghează singură la creșterea copiilor. Cu o stăpânire de sine uimitoare, nu lasă amărăciunile s'o doboare. Dar tristețea nu mai poate fi înăbușită și unci când soțul ei tubit moare pe patul unui spital. Intre timp, copiii au devenit bărbați, iar Annelie bunică. La 70 ani, trăește din nou ororile războiului și-și vede din nou plecând pe front copiii. Cu acelaș curaj de odinioară birue asprimele vremii și apoi, își ia rămas bun dela viață.

Excelentul desenator Mey Meng a

Elfi Mayerhof

schijat în linii sugestive, momentele principale ale vieții sbuciumatei eroine Annelie și, la rugămintea corespondentului nostru, ne-a acordat dreptul exclusiv cunoscut cititorilor noștri.

O scenă din monumentalul film: Ohm Krüger cu Emil Jannings

Când fiul e condamnat la moarte,
 Tăpătul disperat al mamei și soției. O scenă impresionantă, sguuitoare din grandiosul film,

Răscoala Burilor

O sentință care a avut efectul unei lovituri de pumnal în atâtea inimi simpatice:

Jean Krueger acuzat de rebeliune, e trimis la spânzurațoare, i se va da pedeapsa unui caracter mai grav, în sensul că internații lagărului de concentrare și mai ales rudele apropiate ale trădătorului să asiste la executare“.

Așa suna sentința care a fost citită de agenții Angliei în lagărul de concentrare dela Irenenburg (Transvaal). Plutonul de execuție stătea gata să-și împlinească sarcina.

In vreme ce Jean Krüger e dus la spânzurațoare, privirile sale caută prin multimea de femei desnădăduite ale Burilor pe mama și soția lui, — pe dinaintea ochilor lui sufletești defilează atâtea icoane sfinte ale trecutului. Acuma regretă că s'a certat cu tatăl său pe motive politice. Când s'a reintors în Anglia după trei ani de studii la Oxford, el a avut o atitudine potrivnică părintelui său, care ca Președinte al Republicii Burilor voia să-și aibe fiul tot mai aproape, ca secretar de Stat. Dar Jean Krüger avea alte opinii politice decât bătrânul președinte Paul Krueger. Ținea la Anglia și considera imperiul britanic ca lumea progresului, iar burii trebuiau să se atașeze acestui imperiu. Chiar dacă englezii rănneau la aurul din țara burilor, micul popor bur nu se putea înmotrivii vastei împărății. A refuza teritoriile cerute de enlezi, ar în-

semna războiul. Ori Jean Krueger e pacifist. Isbucind războiul, — fiul Președintelui rămase la ferma lui. De ce pentru tatăl său nu mai exista fiul acesta rebel. Atunci când fiecare cetățean al Statului bur era gata să devină martir pentru libertatea poporului bur.

Mai târziu felul cum s'a desfășurat războiul Anglo-Bur — a distrus creștinismul în Anglia a lui Jean Krueger și a dat seama că e un moft și o mincinoasă vorba că Anglia este „Imperiul Căzătorilor”.

Jean Krueger se frământă acum să-și revadă și să-și regăsească părințele. Infrângerea Burilor veni și odată cu ea prigoana cumplită și robirea burilor. Și ferma lui Jean Krueger a fost incendiată și pustiită de englezi. Femeile burilor au fost luate și țarâte în lagărul de concentrare și maltratate. Măile au murit de tif, altele s'au pierdut de lipsă, mizerie și foamete. Lăsa cercarea lui Jean Krueger să-și elibereze mama și soția lui din lagărul de concentrare, — a fost arestat. Peste câteva zile petele femeilor internate, privirea căută pe mama și soția lui. Unde erau ele? Acuma ele sunt silite să asiste la execuția lui, cum e țărăt la spânzurațoare. Sunt ultimele gânduri ale lui Jean Krueger. Deodată aude țipătul disperat al soției sale. Este o scenă sguuitoare din marele film „RĂSCOALA BURILOR”, care ru'ază actualmente la cinematograful „Capitol”.

RECOURI BERLINEZE:

ALBERT MATTERSTOCK,

cel mai popular actor al studiourilor germane, a apărut la premiera ultimului său film: „ROCHIȚA CU BUCLUC”, la brațul Hildei Krahl.

Cercul artistic berlinez, au început să șoptească de o nouă logodnă...

ILSE WERNER,

Își petrece vacanța la Baden-Baden, în vila unei prietene. Adesea cele două prietene

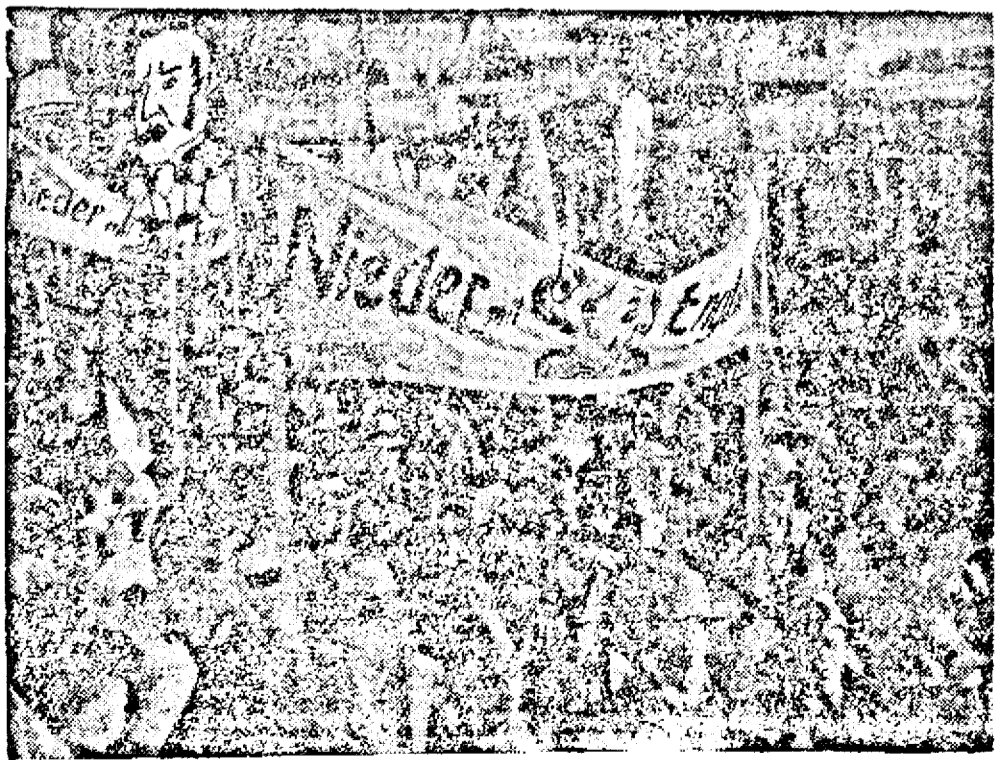
sunt zărite pe străzile Vienei, în rochii simple, făcând cumpărături.

ZARAH LEANDER,

va fi revăzută într'un nou film de montare, intitulat: „CALEA TRIUMFULUI”.

MARINA VON DITMAR,

este numele noiei vedete, pe care publicul românesc o va cunoaște și admira în opera realizare germană „CÂND PATRIA CHIAMĂ” (U'ler alles in der Welt).

RĂSCOALA BURILOR

INFORMATIUNI

CALENDAR

MARȚI, 28 OCTOMBRIE

Ortodox: Sf. Martiri Terențiu și Neonila,
Catoile: Sirdon și Iuda Ap.

Farmacii de serviciu:

Circ. I: „Salvator”, bul. Reg. Ferdinand 3;
Circ. II: „Sf. Treime” str. Dacilor 10 Circ.
III: „Sf. Botezătorul”, piața Axente Se-
nec; Circ. IV: L Ungvary, Strada Preyer;
Frătella: Panajoth; Mehala: Chircreanu;
Friedorf: V. Eremici, acestea trei au ser-
viciu permanent. Salvarea 44—44.

SPECTACOLE:

Cinematografe:

(Apilo): „Răscoala Burilor”.
Thalia: „Chemarea vieții”.
Apollo: „Evreul Süss”.
Coro: „Iadul Verde”.
Atanța: „Balul dela operă”

Miercuri, 29 Octombrie: CARMEN. (Dna
F. Piteiu-Georgescu, d-na St. Simonetti, Gh.
Znamirovski, N. Soculski).

**— PLATA PENSILOR VĂDUVE-
LOR DE RĂSBOIU I. O. V.** Măine di-
mineață începe plata pensilor văduve-
lor de războiu I. O. V. Cele interesate
sunt invitate să se prezinte la percepțiile
respective pentru încasarea drepturilor.

**— Inspectoratul General al Muncii Timi-
șoara și Camera de Muncă Timișoara, comu-
nică** Ca urmare la comunicatul apărut in-
timpul, privitor la orarul de iarnă al maga-
zinelor comerciale, aduc la cunoștința ce-
lor interesați că magazinele de piele, talpă,
căminale engros precum și toate magazie-
le care nu sunt menționate în De-
creta Ministerială No. 109026 din 15 Oc-
tombrie 1941, vor fi deschise între orele
8—13 și 15—18.

**— Fixarea plății pentru familiile con-
centraților și mobilizaților.** Se aduce la
cunoștința celor interesați că plata și
ajutoarele familiilor celor concentrați și
mobilizați, se face în ziua de 29, 30 și 31
Octombrie a. c., între orele 8—14, la
sectoarele administrative ale primăriei
I, II, III, IV, V.

**— Condamnați pentru leziuni corp-
orale.** Individul Lungu Teodor, muncitor
la fabrica de sport din Timișoara, a fost
condamnat la închisoare, pentru a-și
executa pedeapsa de 2 luni închisoare
corecțională. Numitul a fost condamnat
pentru faptul de leziuni corporale.

— Reținuți de poliție. Poliția locală
a arestat în timp ce jucau cărți pe bani,
pe indivizii: Negrea Trăilă, de 42 ani,
domiciliat în comuna Jebel și Turtei-
taub Ludovic, de 30 ani, din str. Came-
lăi 15. Susnumiților li s-au dresat acte
de dare în judecată, iar lui Misiu Alex-
andru de 40 ani, din str. Fröbl 33, li s-a
dresat acte de dare în judecată pentru
organizarea jocului.

PROGRAMUL SAPTĂMÂNAL AL TEATRULUI NAȚIONAL DIN CLUJ LA TIMIȘOARA

Marți, 28 Octombrie: EVA IN VIIRINA
de Guglielmo Giann.

Joi, 30 Octombrie: DARIA de d. Lucian
Blaga.

Spectacolele Operei Române din Cluj la Timișoara

Miercuri, 29 Octombrie: CARMEN.
(D-na F. Piteiu-Georgescu, D-na St. Si-
monetti, Gh. Znamirovski, N. Socul-
ski).

**— REUNIUNEA FEMEILOR RO-
MÂNE DIN TIMIȘOARA** își începe
ceaiurile, cu data de 29 Octombrie c.
în localul Internatului Reuniunii Femeilor
Române, I., Piața Tebea 1. Primul ceal
va fi Miercuri 29 Oct. la ora 5 p. m. ser-
vit de d-nele Aurelia Marcu vicepreșe-
dinta Reuniunii, Olga Popoviciu și Eli-
sabeta Ilieșiu. Din cauza doliului din fa-
milia Dr. Pompiliu Cioban, președinta
Reuniunii Aurelia Dr. Cioban, a delegat
cu conducerea ceaiurilor pe d-nele vice-
președinte Aurelia Marcu și Aurora Dr.
Țiucra. Ceaiurile se țin tot a doua Mier-
curi la orele 5 p. m. Având în vedere
nobilul scop caritativ pentru care se țin
ceaiurile — ajutorarea bătrânilor, ne-
volasilor, orfanilor, — invităm „urmea să
dea organizatoarelor tot sprijinul cuve-
nit.

— Condamnați pentru sabotaj. Au
fost condamnați pentru sabotaj Martin
Ioan și Donis Elisabeta, din comuna
Friedorf, la câte 1 an lagăr, pentru fap-
tul că au vândut laptele cu doi lei mai
mult decât prețul fixat de primărie.

— Rechiziționarea mașinilor. Marele
Stat Major a ordonat rechiziționarea de
mașini, proprietatea ofițerilor și func-
ționarilor Statului, la dispoziția lor pen-
tru serviciile ce prestează Statului, ur-
mând că aceste rechiziții se fac fără
plată și fără drept de carburanți.

— Reținuți pentru cercețări. Orga-
nele polițienesti din Timișoara, au are-
stat pe următorii indivizii: Călin Andrei,
33 ani, Șerban Catița, 24 ani, Colompar
Paulina, 30 ani, toți cu domiciliul în co-
lonia Kunst și Nagy Mihai, din str. O.
Iosif 16. Ei au fost reținuți de poliție,
pentru că au furat doi saci cu lână dela
„Industria Lănei”.

— A fost prins cu 40 kg. unsoare.
Comisariatul gări Domnița Elena a
arestat pe comerciantul Rațco Peity,
din Sănnicolaul-Mare. El a venit la Ti-
mișoara cu 40 kg. unsoare pentru a o
duce pe piață spre a o vinde. Numitului
li s-au dresat acte de dare lui în jude-
cată.

— Starea civilă. Căsătorii: Si-
mon David comerciant cu Paraschiva
Ianc casnică. **Nășteri:** Dr. Iosif Phi-
lips comerciant, fiu Kurt; Alexandru
Farago, călă de tinichigiu, fiu Alexan-
dru; Dumitru Măgdaș, administrator
financiar, fiu Voichita. **Morți:** Nico-
lae Bogma, 73 ani, funcționar particu-
lar, IV., str. E. Gojdu 14; Ecaterina
Jăver născ. Gartenmayer, 39 ani, acri-
cultoră, Spitalul Măscicordianilor;
Elisabeta Burghardt, 76 ani, casnică
IV., str. Olănescu 11; Terezia Vinze
născ. Föcze, 76 ani, casnică, IV., str. D.
Sturdza 31; Rozalia Fenyő născ. Szabó,
57 ani, casnică, II., Piața Reșca Cărtan
3; Victor Brăndușescu, 29 ani, Spit.
Epidemic.

— Hoț de bicicletă arestat. A fost
înaintat poliției locale, de către postul
de jandarmi din Aradul-Nou, minorul
Mayer Ioan, de 14 ani, din Chișinău-
Criș. Minorul fiind ucenic la brutarul
Saucșa, din Timișoara, la plecarea a fu-
rat bicicleta stăpânului.

— Furt. Locuitorul comunei Hernia-
cova, Gluchici Lazăr, a reclamat postu-
lui de jandarmi, că autorii necunoscuți
s-au introdus în locuința sa, de unde au
furat curelele de la cupela mașinei de
treerat.

**— Dr. TODAN IOSIF, medic de cir-
cumscripție, în Cetate, specialist în boli
nervoase și electroterapie, reîntorcân-
du-se și-a reînceput consultațiile între
orele 3—5. Telefon 34-31. Bul. Reg.
Ferdinand 1. B.**

**— Examine de calificare pentru me-
seriași.** Ca urmare comunicatelor date
anterior, se aduce la cunoștința celor
interesați, că sau mai fixat următoarele
examine de calificare după cum ur-
mează: Pentru Fierari pe zilele 25—30
Octombrie 1941. Pentru tinichigii 27,
28 Octombrie și 3, 4 Noembrie 1941.
Pentru tăbăcari 27 Octombrie și 6
Noembrie. Pentru cojocari 10 Noembrie.
Pentru blănari 11 Noembrie. Pentru
mănușari 7 Noembrie. Pentru brutari
încep la 5 Noembrie. Pentru chelneri și
bucătari 27 Octombrie. Pentru măcelari
în fiecare Vineri a luni Octombrie și
Noembrie. Pentru pantofari în fiecare
Sâmbătă. Pentru croitori pe 10 Noem-
vrie. Pentru mecanici 6 Noembrie. Pen-
tru zidari 24, 25, 27 și 28 Octombrie.
Pentru hoiangii 30 Octombrie și 3
Noembrie.

**— SECRETARIATUL DE REDAC-
ȚIE AL ZIARULUI „DACIA”** roagă pe
autorii de cărți istorice literare, filozofice,
științifice, să trimită un exemplar
din opera lor pentru recenzie.

**— S'a strangulat cu o zi înainte de
a-și serba ziua numelui.** În grajdul fe-
mei Ana Kirsch, din Sănandrei, s'a gă-
sit strangulat cadavrul servitorului ei
pe care nu-l cunoștea decât cu numele
de Dumitru. Este interesant acest lucru
că numitul s'a sinucis înainte de a-și
serba ziua numelui. Bănueți de crimă
nu sunt. Cazul se cercetează pentru sta-
bilirea numelui.

— În atenția posesorilor de arme.
Toți posesorii de arme și care nu au de-
clarat că le posedă sunt invitați să facă
formele de declarație cuvenite până la
10 Noembrie 1941, și anume cei ce lo-
cuiesc în comunele rurale la primărie,
iar cei ce locuiesc în comunele urbane
la chestura poliției. Până la 13 Noem-
vrie crt. declarațiile trebuie să fie la
Prefectură.

Luptând, ostașii bravi au desrobât
Pământul sfânt de veacuri mostenit
Noi, ca prinos de veșnică cinstitie
Să subscriem pentru reintregire.

Elevii Liceului Militar din Timișoara au vizitat pe ostași răniți

Timișoara, 28. — Micii Șoimi dela li-
ceul militar „Mihai Viteazul”, din Timi-
șoara, au vizitat în dimineața zilei de
Duminecă, 28 Oct. 1941, pe ostașii ră-
niți din Spitalul militar, ducând cu ei
modeste daruri, cumpărate din micile
lor economii.

În cadrul unei foarte reușite produc-
țiuni artistice, elevii liceului militar au
înveselit pe camarazii lor răniți, stăr-
nind prin admirabila lor ținută, un ade-
vărat entuziasm în rândurile ostașilor
prezenți.

Cu acest prilej s'au distribuit un nu-
măr de zece mii de țigări, tuturor răni-

ților din spital, din contribuția exco-
sivă a elevilor.

Ceiace este demn de relevat, cu acest
prilej, este delicatetea sufletească a
acestor pui de șoimi care, într-o hotă-
râre spontană, au dus cu ei și au împăr-
țit răniților, prăjitura ce li s'a distribuit
lor la masa zilei.

Contribuția, în sine, este mică, gestul
însă este de o rară semnificație și el ne
dă nota de distincție a acestor copii, ca-
re au înțeles ca și în acest fel să-și ci-
menteze sufletele lor tinere de viitori
ostași, cu sufletele deja oțelite ale ca-
marazilor mai bătrâni.

Onoare vouă, micilor pui de șoimi.

O nouă meserie rentabilă: Ceramica

Am vorbit în două-trei rânduri despre
existența atelierului de ceramică al
d-nei Victoria Lucaciu-Gugulianu, în Ti-
mișoara. Accentuăm și de astă dată im-
portanța practică a acestei întreprin-
deri românești cu dorința ca toți cei ce
sunt covârșitor interesați de impor-
tanța dezvoltării vieții românești să nu
neglijeze străduințele românilor în lupta
lor — căci e o luptă plină de conș-
tiință! — pentru cucerirea tuturor do-
meniilor economice. În aceste ramuri de
activitate nu are loc cuvântul nemulțu-
mirilor, ci fapta realizatorilor. Un rea-
lizator de economie românească în Ba-
nat este și d-na Victoria Lucaciu-Gu-
guyan. Trebuie înțeleasă și sprijinită.
Am dorit ca din atelierul său să se rea-
lizeze o școală profesională. Suntem
informați că o minte luminată, un suf-
let ales și o inimă care bate atât de cald

pentru toate problemele legate de în-
vățământul românesc, al Banatului, ca
d. Inspector general șef Sabin Evuțian
îmbrățișează problema învățământului
practic din regiunea noastră și în con-
secință, îmbrățișează și această ramură
de învățământ profesional.

Atelierul d-nei Victoria Lucaciu-Gu-
guyan se inaugurează săptămâna
aceasta, utilat cu toate mijloacele nece-
sare de funcționare. Vom reveni asupra
importanței lui și posibilității de a se
transforma în școală, cu respectul dis-
pozițiilor legii învățământului profes-
sional.

DORȚI

informațiuni
precise și con-
trolate asupra
ultimelor evenimente?

Cețiți ziarul

DACIA

Singurul coediu din Banat
care publică la timp, contro-
lat și precis toate știrile
importante din lume

AVIZ

Se primesc înscrieri pentru Institutul
surorilor de Ocrotire din Timișoara.

Condiții de admitere sunt: 18 ani îm-
pliniți, 8 clase liceu, sau școală normală.

Durata cursurilor este de 3 ani. În-
treținerea gratuită. Absolventele găsesc
imediat post cu salariu de 7100 lei și gra-
dații.

Cererile se vor însința Direcțiunei din
Timișoara, Splaiul Tudor Vladimirescu
Nr. 13.

ULTIMA ORĂ

Prăbușirea Rusiei Sovietice

provoacă profundă îngrijorare în opinia publică engleză

Stockholm, 28. (Rador.) — Corespondentul Agenției D. N. B. transmite: Ziarul Times anunță că deputatul laburist Noel Baker, a atras atenția în cursul ultimelor debateri din camera comunelor, asupra profunde îngrijorări ce domnește în rândurile populației engleze.

Opinia publică engleză — a declarat oratorul — se arată nemulțumită de faptul că Germania nu a putut fi împiedecată de a distruge pe inamicii săi unul după altul.

Colonelul Wedgewood, deputat laburist a constatat că atunci când Rusia va fi bătută, dispăre pentru Anglia orice

posibilitate de a mai câștiga războiul, fiindcă Germania va avea la dispoziția sa toate. În concluzie oratorul a cerut ca Anglia să dea atacuri concentrice împotriva continentului european.

Deputatul conservator Sir Geffaye, a întrerupt însă pe colonelul Wedgewood spunând: „evitați un nou Dunkerque.”

POPULAȚIA ENGLEZĂ NEMULȚUMITĂ DE MODUL CUM ESTE CONDUS RĂZBOIUL DE GUVERNUL ENGLEZ

Stockholm, 28. (Rador.) — Corespondentul din Londra al zărilor suedeze semnalează îngrijorarea crescândă a

oamenilor politici britanici față de prăbușirea militară și industrială a sovietelor.

Populația engleză își exprimă nemulțumirea față de modul cum este condus războiul de către guvernul englez.

Pierderea Charkovului și iminenta ocupare a Rostovului, sporesc îngrijorarea opiniei publice din Anglia.

Papa va convoca un consistoriu secret

Roma, 28. (Rador.) — Ziarul „Secolo” anunță că Papa va convoca un consistoriu secret înaintea Crăciunului în care între altele va fi discutată situația generală a bisericii, numirea mai multor episcopi și alegerea cardinalului Camillo Tardini, demnitate rămasă fără titular de la moartea cardinalului Lauri.

Delimitarea frontierei dintre Croația și Muntenegru

Zagreb, 28. (Rador.) — Tratatul italo-croat pentru delimitarea frontierei dintre regatul Croației și Muntenegru a fost semnat luni dimineața la Zagreb în prezența Poglavnikului.

Din partea Italiei au semnat: ministrul plenipotențiar Piteromanchi, reprezentantul contelui Ciano și ministrul Italiei la Zagreb d. Casertano. Din partea Croației au semnat: D. Lorkovici, ministrul afacerilor străine și d. Perici, ministrul Croației la Roma.

Tratatul stabilește că frontiera regatului Croației cu Muntenegru pleacă din zona Dobricevo (milită de nord a liniei de frontieră fixată mai de mult prin acordul dela Roma dela 28 Mai 1941), urmează în principiu vechea

frontieră din 1914, dintre imperiul Austro-ungar și, respectiv Muntenegru și Serbia până atinge muntele Cindrič Glava (înalt de 1082 metri), care este punct comun de frontieră între Muntenegru, Croația și Serbia.

Frontiera va fi delimitată în curând pe teren de o comisie italo-croată.

Delimitarea frontierei va fi făcută într-un spirit de echitate ținându-se seama de situația geografică, de necesitățile de ordin economic și de căile de comunicație. În orice caz mica porțiune de cale ferată de la Bilca Trebinje rămâne în teritoriul croat.

Tratatul intră în vigoare imediat după semnarea lui.

Creerea unor posturi de agronomi comunali

București, 28. (Rador.) — Ministerul agriculturii și domeniilor, dorind să accelereze progresul tehnicii agricole, în special la micii plugari, va crea încă în cursul acestui an bugetar, un număr important de posturi de agronomi comunali.

Aceste posturi vor putea fi ocupate de absolvenții școlilor medii, care să

aibă o practică agricolă de 2 ani și de absolvenții școlilor inferioare, care vor trebui să aibă o practică de 3 ani.

Cei care doresc să ocupe aceste posturi — care vor fi plătite după normele corpului tehnic — să adreseze cereri ministerului menționând: „pentru postul de agronom comunal”.

Frigul și foamea fugăresc populația rusă din Petersburg spre Germania

Stockholm, 28 (Rador). — Corespondentul agenției Stefanî anunță:

Din declarațiile făcute de prizonierii sovietici și reproduse de zărele Suedeze, frigul și foamea pricinuesc tot mai multe vic-

time la Leningrad. Numeroși locuitori încearcă să fugă spre liniile germane spre a se salva de iadul din orașul asediat, dar cei mai mulți sunt omorâți de focul mitralierelor sovietice care trag în ei, sau mor alungându-i minile împrăștiate pe teren.

Tehnicienii americani părăsesc Anglia

New-York, 28 (Rador). — Corespondentul agenției DNB anunță:

La Ottawa au sosit mai mulți tehnicieni ai nord-americani, cari au lucrat până acum în Anglia la construcții de baze militare.

„Associated Press” care dă această știre adaugă, că clima neprielnică a silit pe americani să se înapoieze. Agenția americană adaugă că tehnicienii au primit ordine severe să nu comunice nimic despre activitatea lor în Anglia.

CETĂTENE, CONTRIBUE ȘI TU CAT MAI MULT LA SUBSCRIEREA IMPRUMUTULUI REINTREGIRII, CA ASTFEL SĂ FII LA ÎNALȚIMEA OSTAȘILOR CARI ÎȘI JERTFESCU VIATA PENTRU REFACEREA GRANITELOR SFĂRTECATE ALE ȚĂRII

Greva minerilor americani

Președintele Roosevelt printr'un apel adresat minerilor cere amânarea grevei

New-York, 28 (Rador). — Corespondentul agenției DNB comunică:

Președintele Roosevelt a adresat un al doilea apel d-lui John Lewis președintele federației minerilor, cerându-i să amâne proclamarea grevei celor 53.000 mineri, aceasta fiind în interesul securității naționale.

Cât timp va dura criza actuală, declară apelul dlui Roosevelt, trebuie ca lucrul să fie continuat în mine pentru ca uzinele metalurgice să poată fi aprovizionate cu cărbuni. D. John Lewis a refuzat să răspundă imediat la apelul președintelui Statelor Unite.

Un parlamentar englez a cerut:

Pedepsirea miniștrilor vinovați de înfrângerea din Franța și Belgia

NEWYORK, 28. (Rador.) — Corespondentul Agenției DNB transmite:

„Associated Press” află din Londra că parlamentul liberal Davies a cerut într'un discurs pedepsirea miniștrilor britanici care sunt răspunzători pentru

înfrângerile din Franța și Belgia.

Dacă acești miniștri — a spus d. Davies — ar fi împărțit soarta atâtor soldați și aviatori englezi, atunci totul ar fi fost un capitol închis. Din nenoro-

cire însă, domni în cauză se află mereu în situații înalte. Printre aceștia, parlamentarul Davies a citat pe Sir Kingsley Wood, Sir Samuel Hoare și Lordul